

Aleg. 287

Sprawozdanie

Komisji podatkowej w sprawie wadliwego wykonywania ustaw i przepisów podatkowych i należyściowych.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 3 listopada 1903 przedłożył Wydział krajowy na podstawie referatów członków ankiety, powołanej do wydania opinii w sprawach wadliwości i nadużyć podatkowych w naszym kraju, swoje sprawozdanie, przekazane do załatwienia Komisji podatkowej. Wydział krajowy wyszedł z założenia, iż na razie nie należy dążyć do reformy obowiązujących ustaw i przepisów podatkowych, a jedynie celem złagodzenia powszechnych a uzasadnionych skarg na ucisk podatkowy, z powodu zakorzenionego fiskalizmu u Władz podatkowych tudzież nieprawidłowego postępowania przy wymiarze i ściąganiu podatków, domagać się należy ścisłego wykonywania przepisów przez Władze podatkowe i uchylenia nieprawidłowości, pochodzących bądź wskutek niejasności niektórych przepisów, bądź z mylnego ich tłumaczenia i stosowania.

Komisya podatkowa postanowiła również w miarę możliwości pozostać w granicach sprawozdaniem Wydziału krajowego zakreślonych ze względu na zbyt rozległy zakres badań, jakiego musiałaby się podjąć wychodząc poza owe ramy. Nie chcąc jednakowoż ściągnąć na siebie zarzutu jednostronności, zaznaczyć musi Komisya na wstępie, że powszechne skargi na ucisk podatkowy w naszym kraju mają obok wadliwego wykonywania ustaw podatkowych jeszcze liczne i różnorodne przyczyny głębsze, tkwiące w ekonomicznych i kulturalnych właściwościach naszego kraju i społeczeństwa, do których urzędnienia skarbowe w Austrii nie stosowały się i nie stosują, ponieważ rozwinęły się historycznie na gruncie skarbowości innych krajów austriackich. Z pośród owych głębszych przyczyn i czynników niezadowolenia i żalów ludności na polu skarbowem, które przenoszą się aż nazbyt często na pole polityczne i podniecają istniejący w kraju ferment społeczny, wymienia Komisya:

- a) Ubóstwo ludności w połączeniu z niskim stanem oświaty, nieznaną obcością ustaw i środków obrony w sprawach podatkowych;
- b) System podatkowy w Austrii, obciążający w stosunku do rzeczywistości siły ekonomicznej i podatkowej zbyt dotkliwie warstwy i kraje niezamożne;
- c) niejasność i wadliwość ustaw i rozporządzeń w sprawach podatkowych, dająca popoch do tłumaczenia ich i stosowania w jednostronnym duchu fiskalnym;
- d) Niezgodność wielu rozporządzeń wykonawczych i wewnętrznych instrukcyj urzędowych z wyraźnymi przepisami lub z duchem ustaw podatkowych;
- e) Jednostronny system kontroli administracyjnej i rachunkowej. postępowania karnego w sprawach dochodów skarbowych, oraz odpowiedzialności urzędników skarbowych, uwzględniający wyłącznie interes skarbu publicznego z pominięciem praw i interesów opodatkowanych obywateli;
- f) Ograniczony zakres kompetencji Trybunału administracyjnego, który może tylko stronę wnoszącą nieuzasadnione zażalenie zasądzić na koszt postępowania i na karę za swawolne zażalenie, ale nie może tych rygorów zastosować do państwa i organów skarbowych.

W szczególności ad a) są podatki i ich wzrost wszędzie tem uciążliwsze, im mniej zamożna ludność i im niższy dochód społeczny, będący trwałem źródłem dochodów skarbowych. W Galicyi roczny ciężar podatków i opłat publicznych, rządowych i autonomicznych, wynosi przeszło 200 milionów koron, a więc sumę bardzo znaczną w stosunku do zasobów kraju.

Nie należy zapominać, że wedle wykazów podatku osobisto-dochodowego zaledwie 3·04% ludności kraju żyje z dochodów wyższych nad 1.200 K rocznie, — reszta rodzin zaś ma dochody niżej 1.200 K, a zatem nie wystarczające na zaspokojenie potrzeb fizycznych i umysłowych, uważanych w każdym społeczeństwie cywilizowanym za niezbędne. Z tego powodu kwota przeznaczona na opłacenie podatków publicznych w Galicyi musi być przeważnie z wielkim uszczerbkiem obywateli niejako od ust odejmowaną, a tem samem rodzi dotkliwe uczucie ucisku i niezadowolenia. Ciężar ten jest tem dotkliwszym, że ludność nie ma dostatecznej znajomości przepisów podatkowych, nie umie się sama bronić, a wskutek ubóstwa swego nie może posługiwać się w przeważnej części wypadków obroną adwokatów i innych fachowych osób, nie umie nawet zadość uczynić obowiązującym przepisom co do zgłoszeń, fasyj i innych aktów prawnych, oraz strzedz w nich swoich praw i interesów. Stąd pochodzi fakt notoryczny, że włościanie w naszym kraju, jak dowodzą rządowe daty statystyczne, tylko wyjątkowo korzystają z prawa uwolnienia nowych domów mieszkalnych przez lat 12 od podatków domowych, albowiem nie znają ustawy z r. 1880 i nie umieją zadość uczynić jej wymogom; stąd pochodzi, że także w miastach nie korzystają właściciele domów często z ulg prawnie im się należących, a ogół obywateli nie zna wiele postanowień, które wprowadzono dla ochrony ich praw, n. p. w zakresie podatku osobisto-dochodowego. Zamiast więc uwzględnić ten stan ekonomiczny i kulturowy naszej ludności i otoczyć ją opieką prawną, starają się organa podatkowe w naszym kraju nieświadomość prawną ludności i jej niemożność korzystania ze środków prawnych raczej na korzyść skarbu publicznego obrócić. Dowodzi tego okoliczność, stwierdzona wielokrotnymi orzeczeniami Ministerstwa skarbu i Trybunału administracyjnego, że w Galicyi zdarzają się wymiary podatków i opłat niemożliwie wysokie, które dopiero w drodze rekursów i zażaleń bywają uchylane lub zniżane do drobiazgowych kwot przez centralne władze. Okazuje się to dalej z faktu, stwierdzonego przez urzędowane publikacje statystyczne, że w innych krajach same władze podatkowe chronią interesa osób opodatkowanych i n. p. same zniżają zeznane przez właścicieli domów czynsze, jeżeli pewnych okoliczności strona na swoją korzyść nie uwzględniła, skutkiem czego cała kwota czynszów urzędownie „sprostowanych“ jest w innych krajach austriackich nieraz niższą, niż kwota przez właścicieli zeznana, gdy przeciwnie w naszym kraju o takiej względności władz podatkowych nie słychać, a natomiast nie ustają skargi na dowolne podnoszenie czynszów, a wielka różnica między kwotą czynszów zeznanych a sprostowanych, wynosząca n. p. we Lwowie i Krakowie w r. 1897 przeszło 17% całej sumy zeznanej, w r. 1898 ponownie przeszło 17% wedle wykazów rządowych, świadczy o tem, że owe skargi mają rzeczowe uzasadnienie. Nawet formularze urzędowe dla fasyj stron w Galicyi nie tylko nie zawierają odpowiednich wskazówek i pouczeń na korzyść strony, ale przeciwnie są mniej przystępne i mniej przychylnie dla obywateli, niż w innych krajach. Tak n. p. we Lwowie i w całej Galicyi muszą właściciele domów nieustannie prowadzić spory z organami podatkowymi o to, aby im wolno było potrącić z czynszów pewne wydatki prawnie dozwolone, n. p. na oświetlenie, wodociągi, strzeżenie sklepów, gdyż władze podatkowe zazwyczaj nie chcą uwzględnić A) tych wszystkich wydatków. Tymczasem dołączony % (alegat) przedruk z formularza fasyi dla podatku czynszowego w Wiedniu w rubryce „uwagi“ dowodzi, że w stolicy państwa już z góry przewidziano w samym formularzu te potrącenia i w tym celu zaopatrzone formularz w odpowiednie napisy i pytania.

Zgola zaś w odniesieniu do włościan bywają Władze podatkowe zazwyczaj całkiem nieprzystępne, a niekiedy nawet szorstkie i niegrzeczne, gdy włościanin pragnie otrzymać pewne informacye w sprawach podatkowych. Stąd pochodzi, że przed ostatnią akcją w sprawach podatkowych w naszym kraju włościanie powszechnie nie wiedzieli, że ustawę z 25. marca 1880 o uwolnieniu nowych domów od podatku stosuje się także do chat wiejskich. Stąd też przed wydaniem noweli o opłatach z 16. sierpnia 1899 a względnie 18. czerwca 1901 Nr. 74 Dz. p. włościanie nie umieli korzystać z istniejących dawniej upustów podatkowych tak samo, jak dzisiaj nie korzystają w całej pełni z dobrodziejstw tej noweli i innych należnych im ulg

podatkowych. Słusznie więc doradza ankieta podatkowa i Wydział krajowy wniesienie rezolucji do c. k. Rządu, aby przy starostwach i urzędach podatkowych wprowadzone były osobne terminy urzędowe dla informacji stron, zgłaszających się o wyjaśnienia, zwłaszcza w sprawach ulg podatkowych, należnych ludności w podatku gruntowym, domowym i należnościach prawnie unormowanych.

ad b) System podatkowy w Austrii ma tę właściwość, że reformy podatkowe, wzorowane na innych państwach zachodnich, nie łączyły się z równoczesnym zrzczeniem się ze strony państwa pewnych kategorii podatków dla ludności bardzo uciążliwych, mianowicie podatków bezpośrednich katastralnych. Za przykładem Prus wprowadzono w Austrii podatek osobisto-dochodowy, ale wbrew przykładowi tego państwa, pozostawiono nadal jako podatki państwowe podatek gruntowy i domowy, niemniej podatek zreformowany zarobkowy, od renty i płacy. W ten sposób powstało podwójne opodatkowanie tych samych źródeł dochodów, dla obywateli tem dotkliwsze, że te same dochody wedle rozmaitych podstaw wymiaru i z rozmaitego stanowiska są opodatkowane.

Obywatel nie zajmujący się specjalnie ustawami podatkowymi widzi nieraz dowolność i niesprawiedliwość już w tej samej okoliczności, że jego dochód z gruntu, domu, przedsiębiorstwa lub innego zarobku, wedle innych zasad i w innej wysokości podlega raz podatkowi gruntowemu, domowemu, zarobkowemu, od renty, drugi raz zaś podatkowi osobisto-dochodowemu. Nadto „reformy“ podatkowe w Austrii zmierzają zazwyczaj nie tyle do rzeczywistej naprawy urządzeń i stosunków podatkowych, jak raczej do zwiększenia dochodów skarbowych, jak się stało n. p. wbrew zapewnieniom c. k. Rządu z ostatnią reformą podatków osobistych bezpośrednich z 25. października r. 1896 lub nowelą należyciową z 18. czerwca 1901, która w zamian za pewne ulgi dla włościan, nie przedstawiające w praktycznym zastosowaniu znacznego ubytku finansowego, zniosła dawniej istniejące opusty i spadła niezmiernym ciężarem na ożywiony obrót własnością ziemską i realnościami miejskimi w naszym kraju, o czem świadczy wyraźnie szybki wzrost dochodów państwowych z tego źródła. Gdy bowiem w r. 1894 dochód państwa z taks i należyci w Galicyi wynosił 7,198.324 koron, to w r. 1898 wynosił już 10,465.304 koron, a w 1899 r. 11,364.639 (dzięki zniesieniu opustów podatkowych) i niemal na tej wyżynie utrzymał się w latach następnych. Również w dziale podatków konsumcyjnych szczególnie dla naszego kraju, dla konsumcji ludności i chowu bydła dotkliwym jest monopoliczny podatek od soli, w mieście Lwowie i Krakowie utrzymała się dotychczas akcyza państwowa od niezbędnych artykułów żywności, opału i światła, w ogóle podatki konsumcyjne łącznie z autonomicznymi dodatkami do podatków bezpośrednich i konsumcyjnych zabierają niezamożnej ludności kraju stosunkowo znacznie wyższą część jej skromnych dochodów, niż w zamożnych krajach zachodnich.

ad c) Dalszem źródłem uzasadnionych skarg i niezadowolienia jest niejasność i wadliwość obowiązujących przepisów podatkowych, dająca w praktyce możność i pobudkę do ich jednostronnego tłumaczenia i stosowania na niekorzyść strony opodatkowanej. Pod tym względem nowsze ustawodawstwo skarbowe, wydawane przez ciało prawodawcze państwowe, stoi niestety niżej, niż ustawodawstwo dawniejsze. Ustawa państwowa o opłatach z 9. lutego 1850 była wcale dobrem dziełem kodyfikacyjnym, dopóki nie została zaciemnioną i zwichniętą późniejszymi wyjaśnieniami i nowymi przepisami. Patent o podatku domowym z 23. lutego 1820 chronił jako całość o wiele skuteczniej praw i interesów opodatkowanych, aniżeli ustawodawstwo dzisiaj obowiązujące, oparte na noweli z 9. lutego 1882 Nr. 17 Dz. pr. p., która wprowadziła nowe podstawy i inną stopę opodatkowania czynszów i domniemanych dochodów, ale nie zapewniła obywatelom nowych rękojmi dla ochrony przed zapędami fiskalnymi organów skarbowych.

Najnowsze ustawodawstwo o podatkach osobistych bezpośrednich z r. 1896, jak niemniej nowela należyciowa z r. 1901, odznaczają się mnóstwem niejasności i braków, które w praktyce podatkowej odbijają się na opodatkowanych i wytwarzają niepewność pod względem prawnym, której liczne orzeczenia trybunału administracyjnego, nieraz sprzeczne z sobą, uchylić nie zdołają. Wszelka niepewność prawna w dziedzinie podatkowej jest najprzykrzejszą i najdotkliwszą przedewszystkiem dla tych obywateli, którzy chcą uczciwie spełnić swój obowiązek wobec państwa, ale chcą dokładnie wiedzieć, do czego są obowiązani i nie znoszą dowolności ze strony Władz podatkowych. Jest to pierwszorzędną zasadą podatkowa, będąca jedną z podstaw polityki i nauki skarbowej od pierwszych początków jej powstania, którą

należałoby ściśle przestrzegać w nowożytnem państwie prawnem, opartem na ustaleniu wzajemnych praw i obowiązków państwa i obywateli. Za przestrzeganiem tej zasady przemawia żywotny interes prawno-polityczny samego państwa i tylko w tej drodze można w społeczeństwie wychować powszechne poczucie obowiązków wobec skarbu publicznego, zwane „moralnością podatkową“. Niestety właśnie ustawy nowsze podatkowe, n. p. nowela o podatku domowym z r. 1882 i ustawa o podatku osobisto-dochodowym z r. 1896 wprowadziły niesłychaną niepewność pod względem podatkowym, nie licującą z powagą państwa i z prawami obywateli. Właściciel domu czynszowego nie ma żadnej prawnej ochrony przeciw władzy podatkowej, która z przybraniem t. zw. „znawców“ lub bez nich podniesie czynsz z domu powyżej rzeczywistej jego wysokości. Przeciw takiemu wymiarowi a względnie „oszacowaniu“ nie ma obywatel żadnego odwołania do sądu lub trybunału skarbowego, chociażby on sam wraz z swoimi lokatorami gotów był zaprzysiądź, że czynsz zeznał zgodnie z prawdą i że szacunek Władzy podatkowej jest za wysoki. W tym wypadku może się odwołać jedynie do kieszeni swoich lokatorów i podnosić czynsz w nieskończoność. Przy tej sposobności odbywają się pomiędzy stroną a Władzą podatkową pod eufemistyczną nazwą „ugody“ poniżające targi, może nie rażące nieuczciwych defraudantów, wychodzących na wyzyskanie skarbu publicznego, ale wręcz wstrętne dla ludzi uczciwych, szanujących swoją cześć i godność obywatelską.

Podobnie ma się rzecz z nowym podatkiem osobisto dochodowym, w którym nie tyle wysokość podatku, ile uczucie zupełnej zależności od łaski i niełaski Komisji szacunkowych, samowolne podnoszenie zeznanych dochodów, zadające kłam słowu i zapewnieniom uczciwych obywateli, wywołuje powszechny niepokój i sprowadza ciągły rozdźwięk między Władzami skarbowymi a obywatelami. W takich stosunkach podatkowych nie można się dziwić, jeżeli właściciele domów wołają o reformę podatku czynszowego w duchu dawnych podatków szacunkowych, zapewniających im bezpieczeństwo przed dowolnością organów skarbowych, a ogół obywateli potępia podatek osobisto-dochodowy pomimo, że w teorii podatek ten jest uznany jako podatek postępowy w duchu nowożytnych idei politycznych i społecznych.

ad d) Niezgodność wielu wykonawczych rozporządzeń i instrukcyi urzędowych z duchem i literą ustaw skarbowych, łączy się ściśle z niejasnością i wadliwością samychże ustaw, szczególnie w dziedzinie podatków osobistych bezpośrednich i opłat skarbowych. Klasycznym przykładem pod tym względem są rozporządzenia wykonawcze do nowych ustaw podatkowych z r. 1896, mianowicie do ustawy o podatku zarobkowym od przedsiębiorstw zobowiązanych do publicznego składania rachunków i o podatku osobisto dochodowym. Znanym jest powszechnie i był już przedmiotem kilku interpelacyj w parlamencie fakt opodatkowania wszystkich przedsiębiorstw gminnych, u nas nawet czynszów dzierżawnych od propinacyi miejskiej, podatkiem zarobkowym od przedsiębiorstw publicznych na podstawie rozporządzenia wykonawczego, pomimo że prawodawca nie wspominał ani w ustawie, ani w motywach i w dyskusji w parlamencie o dopuszczalności opodatkowania tym podatkiem gmin, a wskutek tego nie przewidział ulg w stopie podatkowej, jakieby w razie opodatkowania gmin niewątpliwie im przyznano. Było to w pierwszym rzędzie winą prawodawcy, który normując podatek od przedsiębiorstw publicznych, powinien był pamiętać o przedsiębiorstwach gminnych i zabezpieczyć je od dowolności Władzy wykonawczej. Z drugiej strony jednak brak przezorności i zbytne zaufanie prawodawcy w dobrą intencję przedłożonych mu projektów podatkowych, nie usprawiedliwia Władzy wykonawczej, która widocznie z pełną świadomością nie wspominała w projekcie do ustawy podatkowej o przedsiębiorstwach gminnych, aby je następnie w drodze rozporządzenia wykonawczego wbrew intencjom prawodawcy z całą bezwzględnością obciążyć nowym podatkiem. Podobnie ustawa o podatku osobisto-dochodowym wprowadziła słuszną zasadę, że tylko rzeczywiście osiągnięty w danym roku dochód czysty jest przedmiotem opodatkowania. Zasadę tę jednak zwichnęła sama ustawa, stanowiąc, że (§. 156) tylko „stałe dochody mają być przyjęte w wysokości, jaką faktycznie osiągnęły w ostatnim roku, dochody zaś co do wysokości nieoznaczone lub chwiejne, wedle przecięcia trzech lat ostatnich“. Ta chwiejność samej ustawy dała pochop Ministerstwu skarbu, że w rozporządzeniu wykonawczem z r. 1897 zupełnie wypaczyło pojęcie rzeczywistego dochodu, zaliczając do dochodu także przychody, które nie wpłynęły lecz „zalegają“, o ile strona nie udowodni, że są zupełnie „nieściągalne“ (art. 5 al. 4, art. 18 al. 1), i oznaczając jako cel Komisji szacunkowych wbrew duchowi ustawy „oszacowanie“ dochodu, gdy

wedle ustawy celem tym jest zbadanie rzeczywistego dochodu i ustalenie kwot podatku (§. 178) W ten sposób podatek osobisto dochodowy stał się w praktyce skarbowej raczej podatkiem szacunkowym, a nawet majątkowym, otwierającym na oścież wrota swobodnemu uznaniu Komisji i Władzy podatkowej. W prostej konsekwencji takiego pojmowania podatku osobisto-dochodowego połączono w praktyce funkcyę przewodniczącego Władzy podatkowej z funkcyami kontrolującego jej czynności przewodniczącego Komisji podatkowej, w jednej osobie naczelnika Władzy podatkowej. Niezgodność rozporządzeń wykonawczych do ustawy podatkowej z r. 1896 z przepisami samej ustawy uznał w wielu poszczególnych wypadkach przy sposobności za-

B) zalen stron Trybunał administracyjny, jak świadczy dołączone zestawienie (Alegat B).

ad e) Jednostronny system kontroli administracyjnej i rachunkowej, postępowania karnego w sprawach podatków i opłat publicznych, niemniej odpowiedzialności organów skarbowych, obliczony wyłącznie na korzyść skarbu publicznego, a pობлаżający wszelkim wykroczeniom fiskalnym, a nawet nadużyciom podatkowym, popełnianym na niekorzyść obywateli, jest naleciałością dawnych czasów absolutnych i wymaga rychłej reformy w duchu nowożytnego państwa prawnego. Dotychczas nie próbowano nawet wydać w Austrii ustawy o odpowiedzialności urzędników administracyjnych i skarbowych, pomimo upływu lat 37 od czasu wydania ustaw konstytucyjnych, które wydanie takiej ustawy obywatelom poręczyły. Przełożone władze skarbowe, tudzież Izba obrachunkowa, wytykają organom skarbowym tak zwane nsterki tylko w wypadku, gdy interes skarbu został czynnością lub zaniedbaniem tych organów na szkodę narażonym, ale nawet oczywistej krzywdy strony opodatkowanej, stwierdzonej przez Władzę lub Izbę obrachunkową, nie uwzględnia się z urzędu, gdy strona nie broniła się lub bronić się nie umie, albo gdy nie wniosie rekursu w terminie przepisany. W postępowaniu karnem decydującym czynnikiem jest władza podatkowa, wbrew zasadom ustawodawstwa i wymiaru sprawiedliwości, tudzież wbrew wyraźnej intencji prawodawcy.

ad f) Ograniczony zakres kompetencyi trybunału administracyjnego, który nie może zasądzić władzy skarbowej, a względnie państwa na zwrot kosztów postępowania żalącej się słusznie i wygrywającej sprawę stronie, jest dla organów skarbowych zachętą do wykraczania przeciw ustawom w tych wszystkich wypadkach, w których nie potrzebują się obawiać odwoływania się strony do trybunału administracyjnego, wobec oczywistej niezamożności osób opodatkowanych. Dlatego najjaskrawsze wykroczenia Władz podatkowych nie dostają się do wiadomości powszechnej w drodze owego naczelnego trybunału. skoro koszta przeprowadzenia sprawy przed trybunałem administracyjnym w Wiedniu są bardzo znaczne, a nawet w razie wygranej zwrotu tych kosztów strona otrzymać nie może. Niezbędną więc jest także reforma postanowień o trybunale administracyjnym w tym duchu, aby stronie wygrywającej sprawę mogły być przyznane koszta postępowania ze skarbu publicznego.

Wobec niedostatecznych rękojmi prawnych słusznego wymiaru i wybie-rania podatków, tudzież jednostronnej kontroli, wykonywanej przez władze skarbowe, przedstawia się formalnie jako bardzo cenne postanowienie §. 24. statutu krajowego, że współdziałający i nadzorujący wpływ Sejmu w sprawach podatkowych pod względem rozkładu, poboru i odstawiania bezpośrednich podatków państwowych określa osobne przepisy. Niestety jednak, owe osobne przepisy nie zostały dotychczas wydane i nie określiły nadzorującego wpływu Sejmu w sprawach podatkowych. Tylko pewien pośrednio współdziałający wpływ zapewniają Sejmowi ustawy o podatku gruntowym z dnia 24. maja 1869 i z dnia 1. stycznia 1895 w sprawie rewizji podatku gruntowego, niemniej ustawa z roku 1896 o podatku powszechnym zarobkowym i osobisto-dochodowym, albowiem przyznały wpływ na wymiar owych podatków pewnej liczbie delegatów sejmowych.

Współdziałający i kontrolujący wpływ Sejmu i w ogóle żywiołów obywatelskich w sprawach wymiaru i ściągania podatków byłby wielce pożądanym nie tylko dla ochrony ludności w poszczególnych wypadkach od nadużyć skarbowych, ale przede wszystkim dla rozwinięcia u organów skarbowych poczucia obowiązków nie tylko wobec skarbu publicznego, ale także wobec społeczeństwa.

Jednostronne przejście się organów podatkowych wyłącznie interesem fiskalnym państwa, bez względu na wyższe polityczne i etyczne cele i interesy państwowe, tudzież na prawa, uczucia i interesy społeczeństwa, są główną

cechą częstego u nas objawu, nazywanego fiskalizmem, będącego dla społeczeństwa dotkliwą i ciągle jątrzącą się raną ekonomiczną i społeczną, a dla państwa i porządku społecznego nieustannie sączącym się źródłem niezadowolenia i niepokoju. Fiskalizm objawia się przede wszystkim w ten sposób, że władze podatkowe pomimo, że mają wiadomość z aktów sprawy o okolicznościach na rzecz strony przemawiających, o zwolnieniach lub o ulgach jej się należących, zasadniczo okoliczności tych z urzędu tak długo nie uwzględniają, dopóki nie otrzymają osobno formalnego żądania, popartego dowodami. Takie postępowanie odbija się najfatalniej na obywatelach, którzy nie umieją lub nie mogą podejmować kosztownej korespondencji i rekursów, ale jest zarazem uciążliwym dla samych władz podatkowych, dając powód do nieustannej pisaniny i molestowania obywateli. Znane są, szczególnie przy wykonywaniu ustawy o podatku osobisto-dochodowym, ciągle polecenia władzy do obywateli bądź dla wykazywania rzeczy negatywnych, których wykazać nie można, n. p. że obywatel nie ma pewnych dochodów, o jakie jest podejrzrywany, bądź dla wykazania długów hipotecznych, które już kilkakrotnie wykazywał w poprzednich latach. Notorycznym jest także, że ulgi i opusty, należące się włościanom w czasie szkód elementarnych, stwierdzonych urzędownie, lub ulg w należytościach, należące się im na mocy ustawy z roku 1901, mogą być wedle praktyki organów podatkowych przyznane dopiero na osobne, odpowiednio udokumentowane podanie, które dla włościanina jest zwykle kosztowniejsze, niż wynosi cała należytość skarbowa. To uparte trzymanie się starej rutyny biurokratycznej w sprawach skarbowych jest w znacznej części także następstwem niedostatecznego jeszcze uposażenia władz skarbowych w kwalifikowane siły, obeznane z przepisami prawnymi.

Ze jednakowoż także sfery inteligentne, mogące się bronić, nie są oszczędzane ani przez władze, ani nawet przez komisje podatkowe, świadczy o tem wielka mnogość rekursów we wszystkich działach podatkowych i zasypanie Trybunału administracyjnego mnóstwem zażaleń w sprawach podatkowych. Liczba rekursów n. p. przeciw wymiarom podatku osobisto-dochodowego w Galicyi w r. 1898 wynosiła 9.623, a w roku 1903 wynosiła jeszcze 7.919, pomimo ustalenia się praktyki skarbowej w wątpliwych kwestiach zasadniczych. Natomiast ilość rekursów przeciw wymiarowi podatku zarobkowego powszechnego skontyngentowanego, którego — dzięki kontyngentowi — nie mogą władze podatkowe według swego uznania podwyższać, spadła z 13.891 w okresie 1898/9 na 5.569 w bieżącym okresie 1904/5.

Dalszym objawem fiskalizmu ogólnej natury jest niezłatwianie rekursów, chociażby widocznie były uzasadnione i spieszne przymusowe ściąganie wymierzonych podatków i opłat, pomimo ich zakwestyonowania w drodze prawnej. Długoletnie zaleganie rekursów bez złatwiania i spieszna egzekucya wyrobiły w ludności mniemanie, w części uzasadnione, że rekursy w sprawach podatkowych na nic się nie przydadzą i narażają pokrzywdzoną wymiarem niesłusznym stronę jeszcze na dalsze koszta i przykrości. Stąd pochodzi rezygnacya ludności w sprawach podatkowych, niechęć do procesowania się z władzami skarbowymi nawet w najsluszniejszej sprawie, ale z tem wiąże się głęboko zakorzenione, niezgodne z posłannictwem państwa nowożytnego i podkopujące lojalność obywatelską uczucie, że skarbowość państwowa nie opiera się na zasadach prawnych, lecz na dowolności władz skarbowych.

Źródłem ciągłych skarg, w znacznej części uzasadnionych, jest w naszym kraju postępowanie egzekucyjne w sprawach podatków i opłat publicznych. Już postanowienia prawne o egzekucyi podatków w Galicyi są dla naszego kraju w części uciążliwsze, niż dla innych krajów, albowiem w Galicyi i Bukowinie obowiązuje pod względem wysokości opłat egzekucyjnych odrębny przepis (rozporządzenie ministerstwa skarbu z 25. kwietnia 1857), na mocy którego przez czternaście dni w czasie trwania egzekucyi policza się na rzecz skarbu dziennie opłatę w kwocie 5 centów od każdych zaległych 50 zlr. każdej kategorii należytości państwowych, gdy w innych krajach policza się opłatę stałą w kwocie 5 kr. za pierwszy, a 10 kr. za drugi tydzień, bez względu na wysokość zaległej należytości (rozporządzenie ministerstwa z 30. maja 1853 i najwyższe postanowienie z 3 listopada 1858). Wprawdzie w Galicyi liczy się przez całe dwa tygodnie opłata egzekucyjna w kwocie 5 kr. i nie podwaja się jej w drugim tygodniu jak w innych krajach, ale ulga ta, wprowadzona na rzecz Galicyi, stała się niesprawiedliwym ciężarem, skoro równocześnie zastosowano opłatę

do całej sumy zalegających podatków. Z powodu niezamożności mieszkańców zalegają podatki w naszym kraju w znacznie wyższych sumach i przez dłuższy czas niż w innych krajach; obok tej okoliczności przyczyniają się także wyższe opłaty egzekucyjne do tego, że dochód państwa z opłat egzekucyjnych w Galicyi jest zatrważająco wysokim, przenosi bowiem połowę dochodu całego państwa z tego źródła i daje państwu czystą nadwyżkę ponad rzeczywiste koszty egzekucyjne. W budżecie na r. 1904 przewidywał rząd w Galicyi przychód z opłat egzekucyjnych w kwocie 1,120.000 K czyli 53·5% całego przychodu z tego źródła w państwie, a dochód czysty ponad koszty egzekucyjne preliminował w kwocie 114.500 kor. Najlepszy w tem dowód, że opłaty egzekucyjne w Galicyi są wygórowane i wymagają koniecznej reformy w duchu równouprawnienia krajów i uwzględnienia stanu ekonomicznego opodatkowanej ludności.

Przy prowadzeniu egzekucyi nie zawsze przestrzegają organa egzekucyjne postanowień ord. egz. z r. 1896 o rzeczach uwolnionych od egzekucyi i grabią nieraz najniezbędniejsze przedmioty do życia i narzędzia zarobkowe pomimo, że już dawny dekr. nadw. z 19 stycznia 1784 zarządził, aby przy egzekucyi politycznej stosowano się do przepisów formalnych ordynacyi sądowej, a po wydaniu nowej ordyn. egzekucyjnej z 27. maja 1896 Nr. 79 Dz. pr. p, poleciło minist. skarbu rozporządzeniem z 18. stycznia 1898 ściśle trzymać się przy ekzekucyi podatków przepisów sądowej ord. egzekucyjnej tak co do praw i obowiązków organów egzekucyjnych (§§ 26—32), jak co do rzeczy wyjątych z pod egzekucyi (§§ 250—252 ord. egz.). Zdarzają się nadto przy egzekucyi formalne inne nadużycia, o których jednak Komisya w tem miejscu nie wspomina, żywiąc przekonanie, że władza skarbowa nie omieszka ich skarcić i ukarać, skoro w poszczególnych wypadkach otrzyma o nich wiadomość.

Komisya podatkowa pomija w niniejszem sprawozdaniu liczne dalsze szczegółowe wadliwości w wykonywaniu ustaw państwowych w naszym kraju, stwierdzone przez ankietę podatkową i przez doświadczenie współobywateli, nie chce bowiem wchodzić w szczegółowy rozbiór postanowień prawnych i postępowanie władz podatkowych przy rozmaitych podatkach i opłatach skarbowych. Komisya wyraża gorące pragnienie i żywi uzasadnioną nadzieję zarówno w żywotnym interesie ekonomicznym, politycznym i społecznym naszego kraju, jak w dobrze zrozumianym interesie państwa, że liczne objawy fiskalizmu, zakorzenione w praktyce skarbowej w naszym kraju, przez szczerę współdziałanie wszystkich powołanych czynników, państwa, kraju i samego społeczeństwa, będą mogły być stopniowo uchylone. W tym celu należy przedewszystkiem uchylić owe głębsze przyczyny, które utrzymują i ożywiają u nas dawną atmosferę fiskalną w praktyce podatkowej, niezgodną z ideą i podstawami nowożytnego państwa i społeczeństwa.

Zgodnie z powyższemi uwagami Komisya podatkowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził w drodze ustawodawczej określenie odpowiedzialności organów podatkowych za naruszenia prawa spowodowane zarządzeniami niezgodnemi z ich obowiązkami, a to w myśl ost. ustępu art. 12. ustawy zasadniczej z dnia 21. grudnia 1867 Nr. 145 Dz. pr. p. o pełnieniu władzy rządowej i wykonawczej.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził w drodze osobnych przepisów określenie współdziałającego i nadzorującego wpływu Sejmu w sprawach podatkowych pod względem rozkładu poboru i odstawienia bezpośrednich podatków państwowych, w myśl postanowienia §. 24. statutu krajowego z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. p. p.

3. Wzywa się c. k. Rząd, aby rozporządzenia wykonawcze i instrukcje urzędowe w sprawach podatkowych stosowały się ściśle do przepisów i ducha ustaw obowiązujących.

4. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził reformę kontroli administracyjnej i rachunkowej tudzież postępowania karnego w sprawach podatkowych na zasadach konstytucyjnych, zapewniających ochronę praw i interesów zarówno c. k. Skarbowi publicznemu, jak opodatkowanym obywatelom.

5. Wzywa się c. k. Rząd, aby należące się z mocy ustaw ulgi w podatkach i opłatach państwowych n. p. ulgi przyznane włościanom w ustawie z 18. czerwca 1901, były z urzędu uwzględniane przy wymiarze podatków i opłat.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby rekursy w sprawach podatków i opłat państwowych były spieszenie załatwiane i aby wstrzymywano z urzędu ich przymusowe ściągnięcie, skoro rekurs zawiera okoliczności zasługujące na uwzględnienie.

7. Wzywa się c. k. Rząd, aby wymiar podatków i należitości powierzonym był wszędzie ukwalifikowanym urzędnikom conceptowym.

8. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził znizzenie opłat egzekucyjnych w Galicyi przez ustanowienie stałej opłaty egzekucyjnej niezależnej od wysokości zaległej sumy a to od łącznej kwoty zaległości.

9. Wzywa się Wydział krajowy, aby pouczył za pośrednictwem Rad powiatowych i zwierzchności gminnych włościan o ulgach podatkowych należących się im przy przeniesieniu gospodarstw wiejskich w myśl ustawy z 18. czerwca 1901, o opustach podatkowych na wypadek szkód elementarnych i uwolnieniu nowych domów od podatku domowego.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii podatków i opłat wnosi Komisya podatkowa w myśl uchwał ankiety podatkowej i na podstawie wniosków Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. W odniesieniu do podatku gruntowego:

a) Wzywa się c. k. Rząd, aby celem utrzymania zgodności katastru gruntowego z faktycznym stanem posiadania i celem prawidłowego wymiaru podatku gruntowego ustanowił w każdej siedzibie urzędu podatkowego geometrę na dany okręg podatkowy, tudzież aby o każdym przypisie podatków realnych zawiadamiano strony za pomocą nakazów zapłaty i uwidoczniano w książeczkach podatkowych każdorazowy przypis podatku państwowego i dodatków autonomicznych;

b) Wzywa się c. k. Rząd, aby opusty z powodu klęsk elementarnych były szybko likwidowane i aby władze pierwszej instancyi wstrzymywały ściąganie takich należitości, co do których strony wniosły o przyznanie opustu;

c) Wzywa się c. k. Rząd, aby zarządził, iż stronom należy udzielać wszelkich informacyi w sprawach podatkowych ich dotyczących i że w tym celu ewentualnie ustanowić należy osobne terminy urzędowe.

2. W odniesieniu do podatku domowo-czynszowego:

a) Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do zapowiedzianej reformy podatku domowego w tym kierunku, aby wygórowana stopa podatku czynszowego, zwłaszcza we Lwowie i w Krakowie, została obniżoną, aby usunięto możliwość prostowania czynszów wedle swobodnego uznania władzy podatkowej, aby przedłużono okres wymiarowy na dłuższy szereg lat i podwyższono kwotę czynszu surowego przeznaczoną na utrzymanie budynków;

b) Wzywa się c. k. Rząd, aby przed przeprowadzeniem zamierzonej reformy podatku domowego zarządził, iżby przy wymiarze podatku domowo-czynszowego i prostowaniu czynszów nie postępowano dowolnie, postanowienia co do uwolnienia domów od podatku w razie próżnostania lub nieściągalności czynszów ściśle i bezzwłocznie wykonywano, a wydatki i koszta nie mieszczące się w pojęciu zwykłych kosztów utrzymania domów osobno uwzględniano i od dochodu czynszowego potrącano.

3. W odniesieniu do podatków osobistych bezpośrednich:

a) Wzywa się c. k. Rząd, aby przy wymiarze podatku zarobkowego powszechnego, przestrzegano wyjątkowe postanowienia §. 2 i 3. ustawy objęte, aby mianowicie drobnych gospodarzy wiejskich nie pociągano do opłaty podatku od bocznych zarobków, nie przewyższających kwoty 100 K czystego zarobku rocznie;

b) Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził taką reformę ustawy o podatku zarobkowym od przedsiębiorstw, zobowiązanych do publicznego składania rachunków, któraby nie tamowała, jak dotychczas przedsiębiorczości przemysłowej w formie stowarzyszeń i spółek akcyjnych;

c) Wzywa się c. k. Rząd, aby zarządził, iżby publiczne zakłady gminne, nie mające cechy zarobkowej, jak wodociągi, rzeźnie, targowice i inne przedsiębiorstwa mające cele sanitarne, nie były pociągane do płacenia podatku zarobkowego, inne zaś zarobkowe przedsiębiorstwa gminy, podlegały tylko powszechnemu podatkowi zarobkowemu a względnie (u. p. dochody gminy z prawa propinacyi) rentowemu;

d) Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił władzom wymiarowym przestrzegać z urzędu przepisów ustawy, które przemawiają na korzyść przedsiębiorstw i doko-

nywać wymiaru podatków przed upływem roku administracyjnego po przedłożeniu rachunków i bilansu przedsiębiorstwa;

e) Wzywa się c. k. Rząd, by przeprowadził taką reformę ustawy o podatku osobisto dochodowym, któraby uchyliła liczne niejasności tej ustawy i wątpliwości w jej stosowaniu, tudzież aby jak najspieszniej w drodze rozporządzenia usunął możliwość dowolnego szacowania dochodów i podnoszenia zeznanych dochodów bez przedmiotowej podstawy i dowodów;

f) Wzywa się c. k. Rząd, aby zabronił surowo władzom podatkowym wpływać na wybór komisji podatkowych, aby zarządził powoływanie na posiedzenie komisji także zastępców członków dla zastąpienia nieobecnych członków odpowiedniej kategorii, aby zabronił władzom podatkowym posługiwać się wbrew ustawie tajnymi informatorami;

g) Wzywa się c. k. Rząd, aby protokoły komisji szacunkowych zawierały uzasadnienie uchwał z fasyą niezgodnych, aby te uzasadnienia stronom na ich żądanie były na piśmie wydawane, oraz aby vota mniejszości komisji były w protokole uwidocznione.

4. W odniesieniu do opłat skarbowych:

a) Wzywa się c. k. Rząd, aby opłaty od przeniesienia nieruchomości wymierzano od wartości samej nieruchomości z wyłączeniem wartości ruchomości, nie będących ściśle wedle ustawy ich przynależnością, aby należność prawną od nieruchomości sprzedanych w drodze publicznej licytacji wymierzano od uzyskanej ceny kupna, a nie od wyższej ceny szacunkowej, aby przy przeniesieniach nieruchomości w drodze spadku unikano kosztownej drogi oszacowania sądowego i brano za podstawę wymiaru należności wartość przyjętą w inwentarzu spadkowym lub też iloczyn podatkowy;

b) Wzywa się c. k. Rząd, aby przy wymiarze należności ekwiwalentowej, ściśle przestrzegano postanowień ustawy cywilnej, iż prawa, które nie są przywiązane do nieruchomości lub też przez ustawę za nieruchomość nie są poczytane, są ruchomością, oraz aby nie nakładano należności ekwiwalentowej na dochody gmin z opłat publicznych.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawcy:
Głabiński.
Loewenstein.

Alegat A. do sprawozdania Ls. 1.771/904.

A n m e r k u n g .

Sämmtliche in Ansatz gebrachte Zinse sind Bruttobeträge.

Ausscheidung für die Zinsjahre

	<u>190.....</u>	<u>190.....</u>
	K.....h	K.....h
Für Gasflammen	.....	.....
à 31 K 50 h	.....	.....
Für elektr. Flammen	.....	.....
à ..... K.....	.....	.....
Für Oellampen	.....	.....
à 26 K 25 h	.....	.....
Für den Bezug von Hochquellenwasser, u. zw.:		
a) zum normalen Bedarf (laut Steuerbogen) .	.....K.....h	.....K.....h
b) zum aussergewöhnlichen Hausbedarf . .	.....K.....h	.....K.....h
(.....hl à .....K.....)	.....n.....n	.....n.....n
c) für Wassermehrverbrauch	.....n.....n	.....n.....n
	.....K.....h	.....K.....h
Für Gewölbewache	.....n.....n	.....n.....n
Summe . .	<u>.....K.....h</u>	<u>.....K.....h</u>
Gesamtbruttozins	.....K.....h	.....K.....h
Hievon ab die Beleuchtungskosten, Wasserbezugs- und Gewölbewachgebühren im obigen Be- trage von	.....n.....n	.....n.....n
Bleibt reducirter Bruttozins	<u>.....K.....h</u>	<u>.....K.....h</u>
Hieraus betragen die Zins- und Schulkreuzer .	.....K.....h	.....K.....h
Hiezu die obigen Ausscheidungsposten (für Be- leuchtung, Wasser und Gewölbewache), zusammen per	.....n.....n	.....n.....n
Gesamtsumme der Ausscheidungen	<u>.....K.....h</u>	<u>.....K.....h</u>

I. Powszechny podatek zarobkowy.

(Rozp. wykonawcze I.)

Art. 35, p. 2.
lit. a, ustęp 2
(dotychczas nieznie-
siony).

co do warunków wymiaru jednej stopy podatkowej dla kilku gałęzi jednego przedsiębiorstwa w jednej gminie — niezgodnie z postanowieniem . . . . .

§. 37, ustęp 1.

Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 4. stycznia 1900 l. 50. Zbiór Budwińskiego Nr. 13595).

Reskryptem z dnia 1. września 1898 l. 41966 orzekło Ministerstwo skarbu, że komisje krajowe podatku zarobkowego mają prawo przy sposobności rozstrzygnięcia odwołań stron — wymierzony podatek podwyższyć. — Trybunał administracyjny orzekł natomiast, że taka reformatio in peius jest niedozwolona i skasował setki orzeczeń komisji krajowej, któremi wspomniane podwyższenie podatku (na odwołania stron) orzeczono. Ministerstwo skarbu cofnęło później swój reskrypt.

II. Podatek zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków.

Art. 16. ustęp 2.
(później zniesiony)

postanawiający, że przy wymiarze podatku zarobkowego tylko te pozycje przychodu, które są w §. 95 lit. a); b) i c) wymienione, nie należy doliczać do podstawy opodatkowania, niezgodne z postanowieniem §§. 93 i 95 (n p. przedawnione kupony, względnie dochód z nich nie należy wciągać do podstawy opodatkowania).

(Orzeczenia Trybunału admin. z dnia 4. lipca 1901 LL. 4632 do 4636, Zbiór Budw. Nr. 407—411).

Art. 19. ustęp 2.
(później zmieniony)

co do nałożenia na strony (przedsiębiorstwa) obowiązku udowadniania, że kapitał pożyczony na hipotekę nie jest mimo to kapitałem zakładowym, niezgodny z postanowieniem . . . . .

§. 94 lit. c.

- (Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 13. czerwca 1900 L. 4269, Zbiór Budw. Nr. 14322).
- Art 19. ustęp ostatni (później zniesiony) który normuje, że stempel od kuponów i należności za kotowanie papierów na giełdzie nie stanowi pozycji potrącalnej — niezgodny z postanowieniem . . . . . §. 93 ust. 1.
- (Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 13. czerwca 1900 l. 4264, Zbiór Budw. Nr. 14323 i z dnia 4. lipca 1901 l. 4633, Zbiór Budw. Nr. 411).
- Art. 28. punkt 2. postanawiający, że w razie rozwiązania towarzystwa musi bezwzględnie nastąpić dodatkowe opodatkowanie rezerw, o ile te rezerwy użyte zostaną na upłaty dla członków ponad kapitał zakładowy rzeczywiście wpłacony i jeszcze nie amortyzowany — niezgodny z postanowieniem. . . . . §. 96.
- (Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 28. stycznia 1903 L. 1138, Zbiór Budw. Nr. 1525).
- Art. 29. punkt 5. o ile tenże postanawia, że w razie użycia rezerw we własnym przedsiębiorstwie (za odpowiednim oprocentowaniem) użycie to uważane być ma za odrębną lokację (besondere Anlage) i że zatem procenta uiszczane za to użycie mają być z reguły wciągane do podstawy opodatkowania niezgodny z postanowieniem . . . . . §. 97. ustęp 3.
- (Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 4. lipca 1901 L. 4631, Zbiór Budw. Nr. 408).
- Art. 34. punkt 3. lit. b) ustęp 2. (II. dodatek do rozp. wykon. dz p. p. Nr. 108 ex 1899) postanawiający, że kasy zaliczkowe (na osobisty kredyt) względnie zakłady zastawnicze utrzymywane przez kasy oszczędności mają być bezwarunkowo osobno (wedle wyższej stopy) opodatkowane — niezgodny . . . . . z §. 100 ustęp 10, względnie z regulaminem dla kas oszczędności.
- (Orzeczenie Trybunału admin. z 3. lutego 1903 l. 1429, Zbiór Budw. Nr. 1538).
- Art. 45. punkt 3. ustęp ostatni. postanawiający, że w razie, gdy w jednej siedzibie ruchu okaże się deficyt, podział podatku na pojedyncze siedziby ruchu zawsze wedle płac (w pojedynczych siedzibach ruchu) ma być skuteczniejszy — niezgodny z postanowieniem . . . . . §. 102.
- (Wedle tego paragrafu należy w powyższych wypadkach zbadać, o ile pojedyncze siedziby ruchu przyczyniają się w rzeczywiistości do osiągnięcia ogólnego przychodu).
- (Orzeczenie Trybunału admin. z 22. stycznia 1901 L. 522, Zb. Budw. Nr. 53, z 6. lutego 1903 l. 18, Zb. Budw. Nr. 1547 25. września 1903 l. 9760, Zb. Budw. Nr. 1982).
- Art. 58. punkt 5. (później zmieniony) postanawiający, że początek opodatkowania zaczyna się w regule już z chwilą ukonstytuowania się podmiotu prawnego (n. p.

przy towarzystwach akcyjnych z chwilą wciągnięcia tychże do rejestru handlowego) niezgodny z postanowieniem . . . . .

§. 117

(wedle którego opodatkowanie następuje z chwilą rozpoczęcia przedsiębiorstwa).

(Orzeczenie Trybunału admin. z 20. stycznia 1902 l. 501. Zb. Budw. Nr. 719).

Art. 59. punkt 9. — postanawiający, że jako nowe (już w roku założenia opodatkować się mające) przedsiębiorstwa mają być uważane także nowe siedziby ruchu tegoż samego przedsiębiorstwa (n. p. otworzenie nowej filii bankowej) niezgodny z postanowieniem

§§. 116. i 92. ustęp 4.

(Orzeczenie Trybunału admin. z 6. lutego 1903 l. 18. Zb. Budw. Nr. 1547, z 4. lipca 1903 l. 6483 Zb. Budw. Nr. 1922, z 25. września 1903 l. 9760 Zb. Budw. Nr. 1982).

Art. 61. punkt 4. — normujący sposób obliczenia podstawy opodatkowania przy przedsiębiorstwach obwiązanych do publicznego składania rachunków, które przeszły na innego przedsiębiorcę również do publicznego składania rachunków obowiązane niezgodny z postanowieniem . . . . .

§§. 92. ustęp 1. i 116
ustęp 2.

(Orzeczenie Trybunału admin. z 14. czerwca 1901 l. 4719 Zb. Budw. Nr. 383).

IV. Podatek osobisto-dochodowy.

Art. 4. punkt 1. — o ile tenże postanawia, że jako przychody i wydatki po myśli §. 159 uważać należy całkowite przychody i wydatki (decydującego okresu) bez względu, czy zostały zapłacone czy zalegają — niezgodny z postanowieniem . . . . .

§. 159.

wedle którego tylko rzeczywiste, zrealizowane przychody jako dochód podlegający podatkowi osobisto-dochodowemu uważane być mogą.

(Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 8. maja 1900 l. 3012. Zb. Budw. Nr. 14155).

Art. 11. punkt 5. (później zmieniony) względnie VI. dodatek do rozporządzenia wykonawczego dz. p. p. Nr. 74 z r. 1899 postanawiający, że jako nabycie nowego źródła dochodu nie należy uważać tych wypadków, w których stałe płace służbowe zmieniają się (zmniejszą się) wskutek spensjonowania) i że w tych wypadkach należy opodatkować dotychczasową (wyższą) płacę, niezgodny z postanowieniem . . . . .

§. 159.

(Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 9. kwietnia 1902 l. 723 i 724 Zb. Budw. Nr. 911 i 912).

Art. 19. punkt 2. — postanawiający, że dochód z domów, przeznaczonych na cele nauki, wychowania, wogóle na cele zarządu publicznego i uwol-

nionych od podatku domowego, tylko wtedy nie dolicza się do dochodów podlegających podatkowi osobisto - dochodowemu, jeżeli domy te nie puszczone zostały w najem, względnie jeżeli właściciel za odstąpienie tych domów dla powyższych celów nie pobiera żadnej zapłaty — niezgodny z postanowieniem . . . . . §. 164. ustęp ostatni, wedle którego to paragrafu, chociaż by domy wspomniane odpłatnie (n. p. na kasarnie i t. p.) odstąpione zostały, odpłata odnośna nie stanowi dochodu podlegającego podatkowi osobisto - dochodowemu.

(Orzeczenie Trybunału admin. z dnia 11. września 1900 l. 6170 Zb. Budw. Nr. 14466).

Art 25. punkt. 4. — o ile tenże na urzędników prywatnych w razie, jeżeli roszcza sobie prawo, żeby wynagrodzenie, które otrzymali za wydatki służbowe, zostało uwolnione od podatku, nakłada — zupełnie ogólnie i bez ograniczenia na wypadek unormowane w §. 168, alinea 2 — o b o w i ą z e k u d o w o d n i e n i a, że rzeczywiście otrzymane wynagrodzenie użyli na wydatki służbowe — niezgodne z postanowieniem . . . . . §. 168.

(Orzeczenie Tryb. admin. z dnia 20. listopada 1901 l. 8574. Zb. Budw. Nr. 593).

Liczne skargi na drukowane formułki usterek (§. 210. ustawy o bezp. pod. osob.).

Formułki te zaprowadziło Ministerstwo skarbu reskryptem z dnia 30. stycznia 1898 l. 5091 i 15. grudnia 1898 l. 51499.

Później te formułki zniesiono.

V. Postanowienia karne.

Art. 8. punkt. 4.

i 5. względnie II. o. dodatek do rozp. wyk. dz. p. p. Nr. 21. z r. 1899 — o ile tenże postanawia, że w senatach karnych (które rozstrzygają o rekursach przeciw karom podatkowym) przewodniczy dyrektor krajowej Dyrekcyi skarbu i że w razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, za którym oświadczy się przewodniczący — niezgodne z postanowieniem . . . . . §. 260.

(Neues Wiener Tagblatt z dnia 22. stycznia 1904 w części ekonomicznej).